ՀՀ ԿՈՏԱՅՔԻ ՄԱՐԶԻ

«ՋՐԱՌԱՏԻ ՄԻՋՆԱԿԱՐԳ ԴՊՐՈՑ» ՊՈԱԿ

«ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԿԻՆՈՆ» ԽՄԲԱԿԻ

ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԾՐԱԳԻՐ

(շաբաթական 2 ակադեմիական ժամ, տարեկան `68)

(7-12-րդ դասարաններ)

Ծրագիրը կազմեց հայոց լեզվի և գրականության ուսուցչուհի
Անահիտ Կիրակոսյանը

Աշխատանքային ծրագիրը կազմված է հանրակրթության պետական չափորոշչի և առարկայական չափորոշչի հիման վրա

2023

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ներածություն ______________________________ 3

Նպատակներ ______________________________ 4

Վերջնարդյունքներ ______________________________ 5

Տարեկան ծրագիր ______________________________ 6

Օգտագործված գրականության ցանկ ______________________________ 9

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Գրականությունը և կինոն սերտորեն կապված են միմյանց: Այդ կապի արդյունքում գրական գործերը երկրորդ կյանք են ստանում:

Դրանց փոխհարաբերությունն ունի գեղարվեստական և դաստիարակչական նշանակություն: Կինոն կրթության ոլորտում կարելի է դիտարկել որպես դիդակտիկ ռեսուրս: Ֆիլմերը կարևոր դեր են կատարում գրականության հանրայնացման գործում, դրանք զարգացնում են դիտողի զգայունությունն ու ստեղծագործականությունը, ստիպում են նրանց կապել գաղափարները, վերլուծել և անգիր անել իրավիճակները: Այս ամենն օգնում է զարգացնել քննադատական-վերլուծական մտածողությունը: Յուրաքանչյուր գրական ստեղծագործություն ուսումնասիրելու ժամանակ շատ կարևոր է դիտել այդ ստեղծագործության հիման վրա նկարահանված ֆիլմը:

Ծրագրում ներկայացված են տարբեր հեղինակների գրական ստեղծագործություններ, դրանց հիման վրա նկարահանված ֆիլմեր, ստեղծագործությունների կերպարներին մարմնավորող հայ մեծանուն դերասանների մասին տեսանյութեր:

Խմբակը նախատեսված է 7-12-րդ դասարանների սովորողների համար:

Խմբակին տրվում է շաբաթական 2 (տարեկան՝ 68) ակադեմիական ժամ:

Պահանջվող նյութատեխնիկական բազա՝ համակարգիչ, պրոյեկտոր, պաստառներ, գունավոր մարկեր :

Ծրագրում առանձնացված են որոշակի թեմաներ, որոնք համապատասխանում են սովորողների նախասիրություններին, հետաքրքրություններին ու պահանջմունքների բավարարմանը:

ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ

1. *Ներկայացնել գրական ստեղծագործության և ֆիլմի ռեժիսորի ուղերձները*
2. *ձևավորել անցյալի, ներկայի և ապագա իրադարձությունների կապը տեսնելու, հասկանալու կարողություն*
3. *ձևավորել և զարգացնել սովորողի քննադատական, ինքնուրույն և պատկերավոր մտածողությունը, վերլուծելու, համադրելու, ընդհանրացնելու, եզրահանգումներ անելու կարողությունը*
4. *ձևավորել գրողի և ռեժիսորի ստեղծագործական հայացքները տարբերելու կարողություն*
5. *նպաստել գրական երկի և ֆիլմի արդիականությունը հիմնավոր փաստերով ապացուցելու կարողության զարգացմանը*
6. *նպաստել գրական ստեղծագործությունը և ֆիլմը համեմատելու կարողությունների զարգացմանը*
7. *նպաստել գրականության և կինոյի ոլորտում գեղագիտական ճաշակի ձևավորմանը և զարգացմանը*
8. *նպաստել սովորողի համակողմանի և ներդաշնակ զարգացմանը*
9. *նպաստել սովորողի աշխարհայացքի ընդլայնմանը*
10. *նպաստել սեփական տեսակետը հայտնելու հմտությունների զարգացմանը՝ դրսևորելով բարեկրթություն և զսպվածություն*
11. *արժևորել սեփական և օտար մշակույթները որպես համամարդկային մնայուն արժեքներ*
12. *արժևորել ազգայինը*
13. *գնահատել հայ մեծանուն դերասանների ավանդը*
14. *գնահատել ստեղծագործության և ֆիլմի նշանակությունը և գաղափարական ազդեցությունը թե՛ անհատի, թե՛ հանրության կյանքում*
15. *նպաստել փաստը կարծիքից տարբերելու, փաստարկները գնահատելու, հասանելի տեղեկույթը վերլուծելու կարողության զարգացմանը*
16. *Ֆիլմ դիտելիս հանգստանալ և նվազեցնել սթրեսը*

ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

Խմբակի անդամները կկարողանան `

1. *ներկայացնել գրական ստեղծագործության և ֆիլմի ռեժիսորի ասելիքները*
2. *տեսնել անցյալի, ներկայի և ապագա իրադարձությունների կապը*
3. *փաստերը համադրել, ընդհանրացումներ և եզրահանգումներ կատարել*
4. *տարբերել ու վերլուծել գրողի և ռեժիսորի ստեղծագործական հայացքները*
5. *համեմատել գրական ստեղծագործությունը և ֆիլմը, ցույց տալ նմանությունները և տարբերությունները*
6. *հայտնել սեփական տեսակետը ` հետևելով և կիրառելով բանավիճելու կանոնները*
7. *խորանալ հասարակության ուսումնասիրության մեջ*
8. *գնահատել ստեղծագործության և ֆիլմի նշանակությունը և գաղափարական ազդեցությունը թե՛ անհատի, թե՛ հանրության կյանքում*
9. *գնայատել հայ գրականության դերը ազգային արժեքների, մշակույթի գաղափարների ստեղծման և պահպանման գործում*
10. *ներկայացնել հայ մեծանուն դերասաններին, նրանց կերտած կերպարները*
11. *արժևորել գրողին, ֆիլմի ռեժիսորին, դերասաններին, ստեղծագործությունը և ֆիլմը ժամանակի և տարածության համատեքստում, ինչպես նաև սեփական անձի զարգացման և բարեկրթման տեսանկյունից*
12. *դրսևորել քննադատական մտածողություն, վերլուծել հասանելի և տեսանելի տեղեկույթը , գնահատել փաստարկները, տարբերել փաստը կարծիքից*
13. *հանգստանալ, մտավոր դադար տալ, նվազեցնել սթրեսը*

ՏԱՐԵԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Շաբաթական 2 դասաժամ
Տարեկան 68 դասաժամ

Նպատակներ	Վերջնարդյունքներ
-նպաստել ընթերցածի վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու և հիմնավորելու կարողության զարգացմանը - ձևավորել պատմվածքում և ֆիլմում գրական կերպարների զարգացումը, ներքին և արտաքին կոնֆլիկտները, լուծումները բացատրելու կարողություն -նպաստել կերպարների արդիական բնույթը բացատրելու կարողության զարգացմանը -ճանաչել գրական կերպարներին կերտած հայ մեծանուն դերասաններին -իմանալ հայ մեծանուն դերասանների կյանքի և գործունեության մասին տեղեկություններ - ձևավորել գրողի և ռեժիսորի ստեղծագործական հայացքների տարբերությունը ընկալելու և վերլուծելու կարողություն	Կկարողանան՝ -կարծիք արտահայտել պատմվածքի, համանուն ֆիլմի, կերպարների գործողությունների վերաբերյալ -արտահայտել մտքերը գրագետ բառապաշարով -համեմատել գրական ստեղծագործությունը և ֆիլմը, ցույց տալ նմանությունները և տարբերությունները -ներկայացնել հայ մեծանուն դերասանների գործունեության մասին տեղեկություններ -ներկայացնել և վերլուծել գրողի և ռեժիսորի ստեղծագործական հայացքների տարբերությունը

	Բովանդակություն	Ժամաքանակ 6	Նկարագիր
1.	Հովհաննես Թումանյան «Գիքորը»- ֆիլմ «Գիքորը»	1	ընթերցում
2. , 3.		2	կինոդիտում
4.		1	քննարկում
5.		1	Սոս Սարգսյանի հետ՝ տեսանյութ
6.		1	Ջրույց Արմեն Ջիգարխանյանի հետ՝ տեսանյութ
	Բովանդակություն	**Ժամաքանակ՝ 5**	**Նկարագիր**
7.	Ակսել Բակունց «Միրհավը»- ֆիլմ «Այս կանաչ կարմիր աշխարհը»	1	ընթերցում
8. , 9.		2	կինոդիտում
10.		1	քննարկում /բանավեճ/
11.		1	Գուժ Մանուկյան՝ տեսանյութ
	Բովանդակություն	**Ժամաքանակ ՝ 11**	**Նկարագիր**
12.	Հրանտ Մաթևոսյան «Աշնան արև»- ֆիլմ-«Աշնան արև», «Մենք ենք, մեր սարերը»- ֆիլմ «Մենք ենք, մեր	1	ընթերցում /հատվածներ/
13. ,14.		2	կինոդիտում
15.		1	քննարկում
16.		1	Կարեն Ջանիբեկյան ՝ տեսանյութ

17.	սարերը»	1	ընթերցում /հատվածներ/
18., 19.		2	կինոդիտում
20.		1	քննարկում
21.		1	Խորեն Աբրահամյան՝ տեսանյութ
22.		1	Միեր Մկրտչյան՝ տեսանյութ
23.	**Այցելություն Հրազդանի դրամատիկական թատրոն՝ 1 ժամ**		
	Բովանդակություն	**Ժամաքանակ՝ 5**	**Նկարագիր**
24.	**Ղազարոս Աղայան «Անահիտ»- ֆիլմ «Անահիտ»**	1	ընթերցում
25., 26.		2	կինոդիտում
27.		1	քննարկում
28.		1	Ֆրունզե Դովլաթյան՝ տեսանյութ
	Բովանդակություն	**Ժամաքանակ՝ 7**	**Նկարագիր**
29.	**Սայաթ -Նովա- ֆիլմ Սայաթ-Նովա**	1	ընթերցում /հատվածներ/
30.31.		2	կինոդիտում
32.		1	քննարկում
33.,34.		2	Բաբկեն Ներսիսյան՝ տեսանյութ, ասմունք
35.		1	Վլադիմիր Աբաջյան՝ ասմունք
36.	**Ասմունքի երեկո՝ 1 ժամ**		
	Բովանդակություն	**Ժամաքանակ՝ 7**	**Նկարագիր**
37.	**Գաբրիել Սունդուկյան «Պեպո»- ֆիլմ «Պեպո»**	1	ընթերցում /հատվածներ/
38.,39.		2	կինոդիտում
40.		1	քննարկում
41.,42.		2	Հրաչյա Ներսիսյան ՝ տեսանյութ
43.		1	Վահրամ Փափազյան՝ տեսանյութ
	Բովանդակություն	**Ժամաքանակ՝ 14**	**Նկարագիր**
44.	**Ալեքսանդր Շիրվանզադե «Պատվի համար»- ֆիլմ «Պատվի համար», «Նամուս»- ֆիլմ «Նամուս»,**	1	ընթերցում /հատվածներ/
45.,46.		2	կինոդիտում

47.	***«Քաոս»-*** ***ֆիլմ «Քաոս»***	*1*	*քննարկում /բանավեճ/*
48.		*1*	*ընթերցում /հատվածներ/*
49.,50.		*2*	*կինոդիտում*
51.		*1*	*քննարկում*
52.		*1*	*Ավետ Ավետիսյան՝ տեսանյութ*
53.		*1*	*ընթերցում /հատվածներ/*
54.,55.		*2*	*կինոդիտում*
56.		*1*	*քննարկում*
57.		*1*	*Կիմ Երիցյան՝ տեսանյութ*
	Բովանդակություն	***Ժամաքանակ՝ 5***	***Նկարագիր***
58.,59.	***Սերո Խանզադյան «Մխիթար սպարապետ»- ֆիլմ «Մխիթար սպարապետ»***	*2*	*ընթերցում /հատվածներ/*
60.,61.		*2*	*կինոդիտում*
62.		*1*	*քննարկում*
	Բովանդակություն	***Ժամաքանակ՝ 5***	***Նկարագիր***
63.,64.	***Րաֆֆի «Դավիթ Բեկ»- ֆիլմ«Դավիթ Բեկ»***	*2*	*ընթերցում /հատվածներ/*
65.,66.		*2*	*կինոդիտում*
67.		*1*	*քննարկում*
68.	***Այցելություն Գաբրիել Սունդուկյանի անվան ազգային ակադեմիական թատրոն ՝ 1 ժամ***		

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ, ՀՂՈՒՄՆԵՐ

1. *Հ. Թումանյան, Ընտիր երկեր, Երևան 1978*
2. *Ա. Բակունց , Ալպիական մանուշակ, Երևան 1969*
3. *Հ. Մաթևոսյան, Վիպակներ, Երևան 1990*
4. *Ղ. Աղայան , Երկերի ժողովածու հատոր 2*
5. *Զ. Դարյան, Սայաթ-Նովա, Երևան 1963*
6. *Գ. Սունդուկյան, Երկեր, Երևան 1984*
7. *Ալ. Շիրվանզադե, հատոր 2 Երևան 1986, հատոր 3 Երևան 1987,հատոր 4 Երևան 1987*
8. *Ս. Խանզադյան,երևան 1963*
9. *Րաֆֆի, Երկերի ժողովածու, Երևան 1956*
10. *https://escs.am/am/news/8621 հանրակրթության պետական չափորոշիչ և առարկայական չափորոշիչ*
11. *https://youtu.be/dqKE4Bl2ZY4 «Գիքորը»*
12. *https://youtu.be/ccG5zm0YuCo Սոս Սարգսյան*
13. *https://youtu.be/fcgTgGzvgqk Արմեն Ջիգարխանյան*
14. *https://youtu.be/kTiWxNX60Zc «Այս կանաչ կարմիր աշխարհը»*
15. *https://youtu.be/VaD0qhU_qEA Գուժ Մանուկյան*
16. *https://youtu.be/Pf2MowpCM0g «Աշնան արև»*
17. *https://youtu.be/DYmBzsPQePA Կարեն Ջանիբեկյան*
18. *https://youtu.be/9CbMaPXC8SI «Մենք ենք, մեր սարերը»*
19. *https://youtu.be/xkErYjfbXXY Խորեն Աբրահամյան*
20. *https://youtu.be/fXJ6rJ0K6bw Մհեր Մկրտչյան*
21. *https://youtu.be/DoFVbzjsr_E Մհեր Մկրտչյան*
22. *https://youtu.be/V729l7v8KJ0 Մհեր Մկրտչյան*
23. *https://youtu.be/IArgQFftR2A «Անահիտ»*
24. *https://youtu.be/d2NgzeA1gUU Ֆրունզե Դովլաթյան*
25. *https://youtu.be/VDEQE79uesM Սայաթ-Նովա*
26. *https://youtu.be/tmoxvEPGnYU Բաբկեն Ներսիսյան*
27. *https://youtu.be/TbDBBiAV4EI Բաբկեն Ներսիսյան*
28. *https://youtu.be/rbka4pyWD6w Բաբկեն Ներսիսյան*
29. *https://youtu.be/Xpr4D7JC0WY Բաբկեն Ներսիսյան*
30. *Բաբկեն Ներսիսյան - Վիքիպեդիա՝ ազատ հանրագիտարան*
31. *https://youtu.be/RTSX1UvTq10 Վլադիմիր Աբաջյան*
32. *https://youtu.be/173o4YPyR9w Վլադիմիր Աբաջյան*
33. *https://youtu.be/cIrNe_htu1w Վլադիմիր Աբաջյան*
34. *https://youtu.be/ZDEy_7BxVfs «Պեպո»*
35. *https://youtu.be/yb9efRcVR0s Հրաչյա Ներսիսյան*
36. *https://youtu.be/26uDOJWmHms Հրաչյա Ներսիսյան*
37. *https://youtu.be/bgzlaFtsOvw Վահրամ Փափազյան*
38. *https://youtu.be/DYTMIeN7_AA «Նամուս»*
39. *https://youtu.be/kEGZXeWz0Ww «Պատվի համար»*
40. *https://youtu.be/oDCT6Zax-JI Ավետ Ավետիսյան*
41. *https://youtu.be/L_Tp0uzZjwM «Քաոս»*
42. *https://youtu.be/1pN4sjAvnUw Կիմ Երիցյան*
43. *https://youtu.be/nBD23IOo-yw Կիմ Երիցյան*
44. *https://youtu.be/Okwh82niHCI Ալլա Թումանյան*
45. *https://youtu.be/Gd9t3a_itUU «Մխիթար սպարապետ»*
46. *https://youtu.be/FvARKfwVle0 «Դավիթ Բեկ»*